The Central Research institute
of the Armed Forces of Ukraine
Military Science. Vol. 3 No. 1 (2025)

DOI: 10.62524/msj.2025.3.1.06

Командування майбутнього Збройних Сил України в сучасній системі забезпечення воєнної безпеки України: концепція, реалізація, завдання та принципи

Андрій Лебеденко
заступник Головнокомандувача Збройних Сил України
Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України
03168, проспект Повітряних Сил, 6, Київ, Україна
e-mail: a.lebedenko@mil.ua
ORCID: 0009-0002-3332-1591

Олег Семененко
доктор військових наук, професор
заступник начальника Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України з наукової роботи
Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України
03049, проспект Повітряних Сил, 28 Б, Київ, Україна
e-mail: aosemenenko@ukr.net
ORCID: 0000-0001-6477-3414

Олександр Водчиць
кандидат технічних наук, доцент
начальник кафедри військової підготовки
Національний авіаційний університет
03058, проспект Любомира Гузара, 1, Київ, Україна
e-mail: agv64agv@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3294-7632

Олексій Смілянський
помічник заступника Головнокомандувача Збройних Сил України
Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України
03168, проспект Повітряних Сил, 6, Київ, Україна
e-mail: lesha.smeliansky@gmail.com
ORCID: 0009-0006-8573-2068

Сергій Митченко
доктор філософії, доцент кафедри стратегії національної безпеки та оборони
Національний університет оборони України
e-mail: serhii.mytchenko@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3711-2033

Анотація . Особливої актуальності набуває питання щодо випереджального мислення у сфері оборони, яке полягає у здатності заздалегідь прогнозувати майбутні конфлікти, зміну характеру воєнного протиборства, можливу трансформацію загроз та своєчасно формувати відповідні концептуальні й технологічні рішення. Саме з цією метою в низці держав, таких як США, Велика Британія, Франція, Австралія та інші, створено спеціалізовані військові дорадчі органи стратегічного рівня, зокрема Командування майбутнього (англ. *Future*

Command), які відіграють ключову роль у розробленні та впровадженні новітніх оборонних концепцій, прогнозуванні розвитку обстановки та ініціюванні інновацій у сфері оборонних технологій. Такі структури є провідниками стратегічної трансформації національних збройних сил. Вони забезпечують синергію між науково-дослідними установами, військовими підрозділами, оборонною промисловістю та урядовими органами з метою формування ефективних, технологічно обґрунтованих, багаторівневих стратегій забезпечення воєнної переваги у майбутніх конфліктах. Україні в умовах російсько-української війни, що триває, такий дорадчий орган стратегічного значення просто необхідний як для стратегічного військового керівництва, так і для керівництва держави в цілому. Тому головною метою статті є формування пропозицій та рекомендацій щодо впровадження Командування майбутнього Збройних Сил України в сучасну систему забезпечення воєнної безпеки України із визначенням концепції його створення, шляхів реалізації створення такого Командування, окреслення його завдань та принципів його функціонування. Основними результатами статті є те, що в ній: розкрито основні особливості досвіду іноземних країн у створенні військових стратегічних органів прогнозування, моделювання та оцінювання майбутнього, їхні ключові завдання, організаційну структуру та можливості адаптації цих підходів в українських реаліях; запропоновано варіанти структури Командування майбутнього Збройних Сил України на основі застосування досвіду застосування таких технологій в армії США (Army Futures Command, AFC); визначено основні завдання спеціалізованого військового дорадчого органу стратегічного рівня, а саме Командування майбутнього Збройних Сил України, за різних варіантів побудови організаційної структури; визначено основні переваги для України у разі створення Командування майбутнього Збройних Сил України. Матеріали статті можуть бути корисними керівникам стратегічного державного рівня, керівникам, командирам та начальникам органів військового управління, які здійснюють планування та прогнозування розвитку Збройних Сил України та сил оборони України, а також держави в цілому. Результати статті можуть бути підґрунтям для проведення подальших досліджень за цим напрямом науковцями і дослідниками головних та центральних науково-дослідних установ Міністерства оборони України, а також цивільних установ, яких залучено до досліджень стратегічного розвитку держави у воєнній сфері.

Ключові слова: безпекове середовище, воєнна безпека, загрози національній безпеці держави, органи державного управління, інноваційне озброєння та військова техніка, Командування майбутнього Збройних Сил України, прогнозування та планування розвитку Збройних Сил України, сил оборони та держави в цілому, управління військами (силами), російсько-українська війна, органи військового управління, розвиток та застосування збройних сил, сили оборони, оборонні технології.

Вступ

У сучасних умовах ведення війни та підготовки до майбутніх загроз стратегічне планування набуває критично важливого значення. Провідні держави світу усвідомлюють, що традиційні підходи до оборони та військового управління потребують адаптації до стрімких технологічних змін, нових форм і способів збройної боротьби, а також багатовимірних викликів безпеки, що постійно трансформуються [1]–[12].

Особливої актуальності набуває питання щодо випереджального мислення у сфері оборони, яке полягає у здатності заздалегідь прогнозувати майбутні конфлікти, зміну характеру воєнного протиборства, можливу трансформацію загроз та своєчасно формувати відповідні концептуальні й технологічні рішення. Саме з цією метою в низці держав, таких як США, Велика Британія, Франція, Австралія та інші, створено спеціалізовані військові

дорадчі органи стратегічного рівня, зокрема Командування майбутнього (англ. *Future Command*), які відіграють ключову роль у розробленні та впровадженні новітніх оборонних концепцій, прогнозуванні розвитку обстановки та ініціюванні інновацій у сфері оборонних технологій.

Такі структури є провідниками стратегічної трансформації національних збройних сил. Вони забезпечують синергію між науково-дослідними установами, військовими підрозділами, оборонною промисловістю та урядовими органами з метою формування ефективних, технологічно обґрунтованих, багаторівневих стратегій забезпечення воєнної переваги у майбутніх конфліктах. Вони також відіграють важливу роль у впровадженні мультидоменних підходів до ведення бойових дій, побудові моделі збройної боротьби, яка ґрунтується на інформаційній перевазі, автономності дій та високій адаптивності до середовища операцій [1]–[12].

Отже, дослідження питань стосовно формування нових військових органів державного значення, які б адекватно, виважено та точно здійснювали прогнозування, моделювання та формування поглядів щодо безпекової обстановки навколо країни, розробляли нові форми та способи збройної боротьби, а також ініціювали технологічні прориви, є вкрай актуальним у контексті російсько-української війни, що триває.

У цьому контексті концепція створення Командування майбутнього Збройних Сил України (ЗС України) є логічною відповіддю на виклики сьогодення та запорукою забезпечення стійкості, адаптивності та стратегічної переваги України в майбутніх конфліктах. У статті розглянуто підходи до створення такого органу, визначено його основні завдання, складові елементи, принципи функціонування, а також окреслено шляхи його впровадження в систему воєнної безпеки України.

Матеріали та методи

Досвід країн, що вже реалізували концепцію Командування майбутнього, дозволяє оцінити ефективність подібних органів, їхню роль у трансформації збройних сил та адаптації до нових реалій ведення війни [1]–[29]. Вивчення цих моделей є необхідним для України, оскільки наша держава продовжує боротьбу за незалежність та змушена швидко адаптувати свої оборонні стратегії відповідно до динаміки сучасного поля бою.

У табл. 1 розкрито особливості досвіду іноземних країн у створенні військових стратегічних органів прогнозування, моделювання та оцінювання майбутнього, їхні ключові завдання, організаційну структуру та можливості адаптації цих підходів в українських реаліях.

Командування майбутнього армії США (*Army Futures Command, (AFC))* відповідає за трансформацію та модернізацію армії, забезпечуючи її готовність до майбутніх викликів. Штаб-квартира AFC розташована в Остіні, штат Техас, і об’єднує понад 17 000 співробітників по всьому світу.

Структура AFC складається з кількох ключових компонентів (рис. 1), тобто основних складових, за якими працює AFC, а саме:

1. Крос-функціональні команди (Cross-Functional Teams, CFTs), які формуються за напрямами:

Далекобійні високоточні удари (Long Range Precision Fires). Розроблення та впровадження систем, що забезпечують армії можливість завдавати точних ударів на великі відстані, перевершуючи противника за дальністю та точністю.

Бойові машини нового покоління (Next Generation Combat Vehicles). Створення нових бойових транспортних засобів, включаючи безпілотні та опціонально пілотовані платформи, для забезпечення переваги на полі бою.

Майбутні вертикальні підйомні платформи (Future Vertical Lift). Розроблення нових

авіаційних систем, здатних забезпечити швидкість, дальність та маневреність, необхідні для сучасних бойових дій.

Таблиця 1. Досвід іноземних країн щодо створення спеціалізованих військових дорадчих органів стратегічного рівня (Командування майбутнього (Future Command))

Країна, рік створення, назва	Головне завдання	Основний акцент функціонування
США (2018) – Army Futures Command (AFC)	Розроблення та тестування новітніх військових технологій, зокрема робототехніки, безпілотників, гіперзвукової зброї, штучного інтелекту, кіберзахисту.	Гнучкість та швидке впровадження інновацій, взаємодія з приватним сектором і науково-дослідними установами.
Велика Британія (2018) – Future Force Development	Фокусується на розробленні та впровадженні нових військових концепцій, адаптації до гібридної війни, використанні автономних бойових систем.	Інтеграція штучного інтелекту, інформаційного домінування, швидке ухвалення рішень у динамічному середовищі.
Франція (2018) – Agence de l'Innovation de Défense (AID)	Розвиток проривних військових технологій, зокрема в космосі, кіберпросторі, автономних системах та нейрокомунікаціях.	Співпраця з приватним сектором та науковими установами для пришвидшення військових інновацій.
Китай (2009) – Strategic Support Force (SSF)	Кібероперації, інформаційна війна, космічні операції, безпілотні технології.	Державна мобілізація технологічного потенціалу через тісну інтеграцію з приватним сектором (Huawei, Baidu, Tencent).
Німеччина: Центр інновацій для адаптації збройних сил до нових типів загроз.		
Ізраїль: Установа щодо стартап-екосистеми для розроблення безпілотних та кіберрішень.		

Мережева інфраструктура (Network). Створення мобільної та експедиційної мережевої інфраструктури, яка забезпечує надійний зв'язок та обмін даними в будь-яких умовах.

Протиповітряна та протиракетна оборона (Air and Missile Defense). Розроблення систем, здатних захистити бойові формування від сучасних повітряних та ракетних загроз, включаючи безпілотні літальні апарати.

Летальність солдата (Soldier Lethality). Підвищення ефективності та живучості солдатів шляхом впровадження новітнього озброєння, захисного обладнання та тренувальних програм.

2. Підтримуючі команди та установи в армії США, що залучені до роботи у складі Командування майбутнього:

Командування розвитку бойових спроможностей (Combat Capabilities Development Command, DEVCOM) – найбільша науково-дослідна організація армії, що займається розробленням та інтеграцією новітніх технологічних рішень для забезпечення переваги на полі бою;

Командування медичних досліджень та розробок (Medical Research and Development Command, MRDC) – відповідає за медичні дослідження, розроблення та впровадження медичних технологій, спрямованих на покращення здоров'я та живучості військовослужбовців;

Центр майбутніх концепцій (Futures and Concepts Center, FCC) – здійснює оцінювання майбутнього операційного середовища, розробляє концепції та вимоги для забезпечення переваги армії в майбутніх конфліктах;

Армійська програмна фабрика (Army Software Factory) – ініціатива, спрямована на розвиток внутрішніх можливостей армії у розробленні програмного забезпечення, сприяючи швидкому впровадженню сучасних технологічних рішень;

Дослідницький та аналітичний центр (The Research and Analysis Center, TRAC) – проводить операційні дослідження та аналіз для підтримки ухвалення рішень щодо найскладніших питань, з якими стикаються армія та Міністерство оборони.

Підтримуючі команди та установи в армії США дозволяють AFC ефективно координувати зусилля з модернізації, забезпечуючи інтеграцію новітніх технологій та концепцій для підтримки боєздатності й переваги армії США в майбутніх конфліктах.

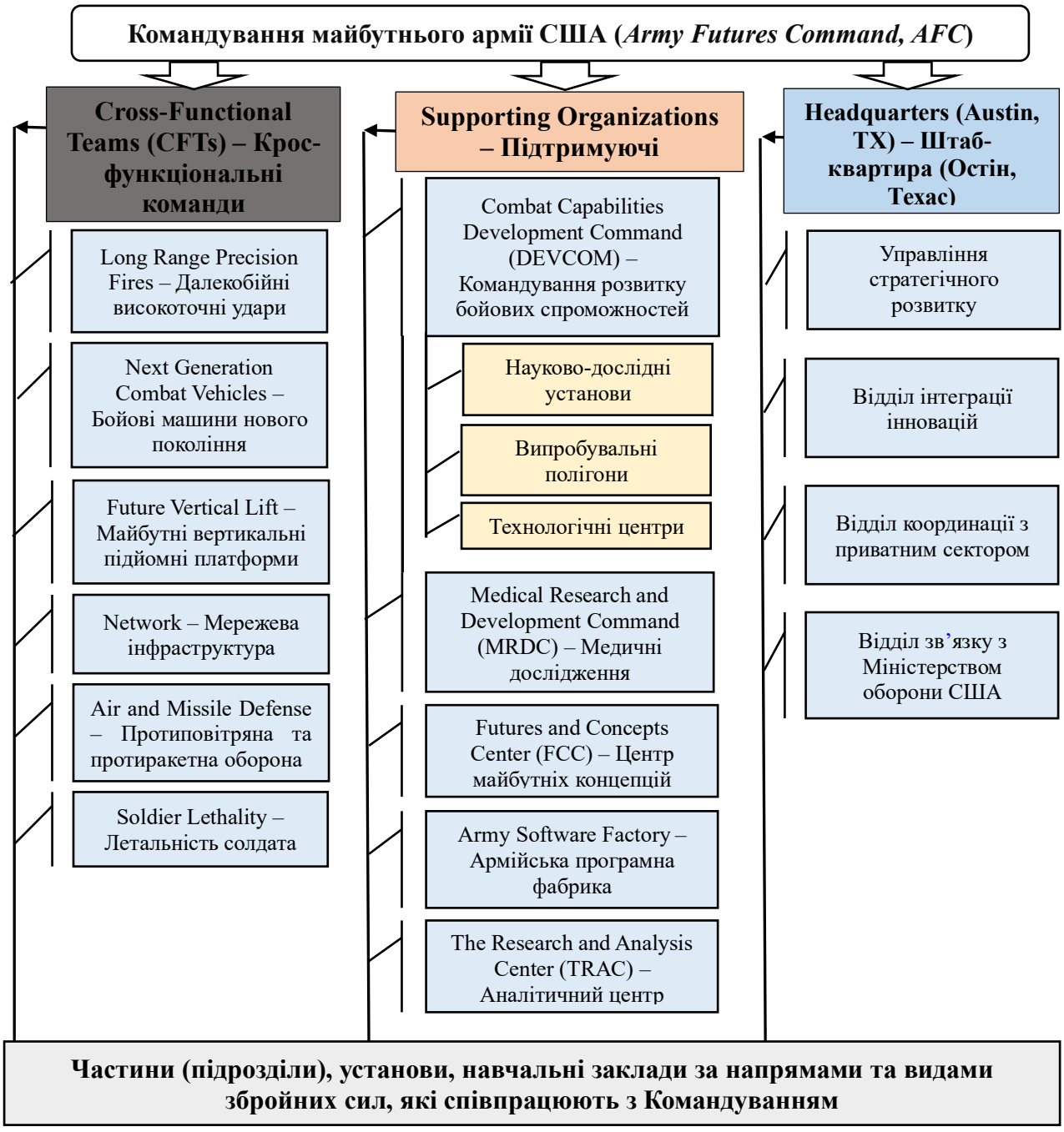

Рисунок 1. Структура Командування майбутнього армії США (Army Futures Command, AFC)

Командування майбутнього – ключовий елемент оборонних стратегій провідних держав. Його мета – забезпечити технологічну й тактичну перевагу в умовах змінюваного характеру війни. Україна, враховуючи свій досвід ведення асиметричної війни, може створити власне Командування майбутнього, яке поєднуватиме кіберзахист, безпілотні технології, штучний інтелект та інформаційні операції.

Результати

Командування майбутнього ЗС України – стратегічний військовий орган, призначений для прогнозування майбутніх загроз, розроблення інноваційних оборонних рішень, запобігання війнам або мінімізації їхніх наслідків у разі виникнення. Командування забезпечує інтеграцію передових технологій у військову сферу, розроблення адаптивних стратегій ведення війни та створення умов для стратегічної стійкості України.

Основна місія (завдання) КМ ЗС України – **формування випереджувальної оборонної стратегії**, що включає прогнозування воєн майбутнього, розроблення передових оборонних технологій та концепцій, їхнє швидке впровадження в ЗС України, а також забезпечення стійкості держави перед потенційними викликами та загрозами.

Можна визначити два основних напрями формування КМ ЗС України, які подібні за принципом, але різняться за структурою.

Перший варіант організаційної структури КМ ЗС України наведено на рис. 2.

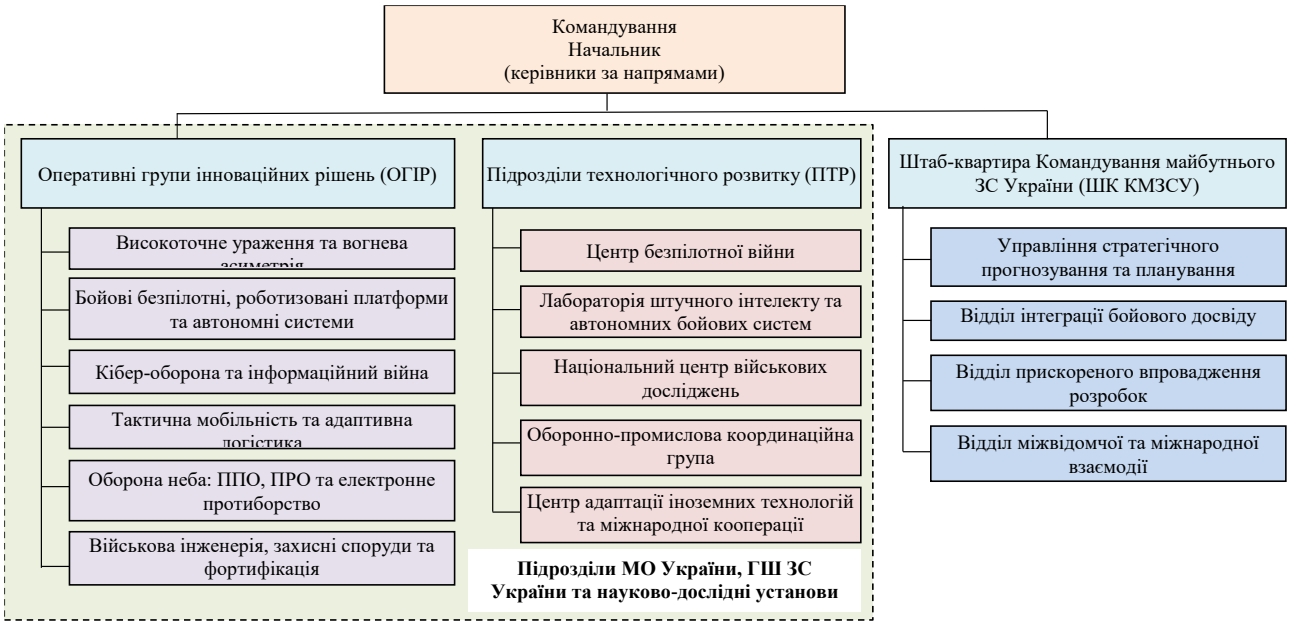

Рисунок 2. Схема організаційної структури Командування майбутнього ЗС України (Варіант 1)

Обґрунтування та ключові елементи першого варіанта структури КМ ЗС України.

1. Оперативні групи інноваційних рішень (ОГІР) (досвід США).

Групи формуються за ключовими тактичними й стратегічними напрямами розвитку, які безпосередньо впливають на бойову ефективність під час війни з рф та готують ЗС України до майбутніх конфліктів, а саме:

високоточне ураження та вогнева асиметрія – розвиток далекобійної артилерії, безпілотнних систем стратегічного призначення, керованих боєприпасів, ракет великої дальності, здатних уражати цілі в тилу ворога;

бойові безпілотні системи, роботизовані платформи та автономні системи – дрони-камікадзе, дрони-розвідники, наземні й морські безпілотники, що інтегруються в єдину систему бойового управління;

кібероборона та інформаційний фронт – розвідка, психологічні операції, боротьба з російськими ІПСО, хакерські операції, цифрове маскування та управління інформаційними потоками;

тактична мобільність та адаптивна логістика – забезпечення швидкого маневрування підрозділів, децентралізовані склади, нові системи автоматизованого управління постачанням;

оборона неба: ППО, ПРО та електронне протиборство – координація створення багаторівневої протиповітряної та протиракетної оборони, боротьба з ворожими БпЛА та РЕБ;

військова інженерія, захисні споруди та фортифікація – розвиток системи розумних укріплень, мобільних польових фортифікацій, підземних сховищ та швидко споруджуваних оборонних конструкцій.

Такі групи можуть створюватися за рахунок органів військового управління Міністерства оборони України та Генерального штабу із залученням представників органів цивільного керівництва на рівні Кабінету Міністрів України, галузевих міністерств та відомств, а також відповідних Департаментів. Тобто оперативні групи на початковому етапі розвитку КМ ЗС України є позаштатною структурою.

2. Підрозділи технологічного розвитку.

Ці структури займаються дослідженнями, тестуванням, впровадженням технологій та інтеграцією їх у реальну бойову діяльність, наприклад:

центр безпілотної війни – створення, тестування та розгортання бойових дронів, розвідників, ударних БпЛА та наземних роботизованих платформ;

управління (лабораторія) штучного інтелекту та автономних бойових систем – використання AI у військовому плануванні, розроблення безпілотних наземних та морських платформ, автоматизованих систем розвідки;

національний центр військових досліджень – об'єднання науковців, військових експертів та аналітиків для прогнозування військових загроз, розроблення стратегії майбутніх воєн;

оборонно-промислова координаційна група – взаємодія з приватним сектором, військово-промисловим комплексом, організація спільних розробок та виробництва інноваційних озброєнь;

центр адаптації іноземних технологій та міжнародної кооперації – інтеграція натовських стандартів, адаптація передових іноземних технологій під українські реалії, тестування та сертифікація.

Наведені підрозділи технологічного розвитку також є позаштатними та формуються на основі найбільш досвідчених фахівців наукових та науково-дослідних установ військових та цивільних структур України, фахівців оборонно-промислового комплексу та міжнародного співробітництва.

3. Штаб-квартира (ШК КМ ЗС України).

Центр стратегічного управління, що координує роботу всіх напрямів, визначає пріоритети, співпрацює з міжнародними партнерами, аналізує бойовий досвід та прискорює впровадження новітніх розробок:

Управління стратегічного прогнозування та планування – аналітика, оцінювання майбутніх сценаріїв розвитку війни та розроблення стратегічних концепцій;

Відділ інтеграції бойового досвіду – вивчення реального бойового застосування нових

технологій, аналіз успішних операцій та коригування військових доктрин;

Відділ прискореного впровадження розробок – розгортання перспективних технологій на фронті, швидке тестування та адаптація до потреб бойових частин;

Відділ міжвідомчої та міжнародної взаємодії – взаємодія з НАТО та міжнародними партнерами у сфері оборонних досліджень, координація програм технічного співробітництва та обміну передовими технологіями, стандартизація процесів та інтеграція України в глобальні оборонні ініціативи.

Перші дві складових КМ ЗС України, а саме: оперативні групи інноваційних рішень (ОГІР) та підрозділи технологічного розвитку (ПТР) є позаштатними та формуються на основі підрозділів МО України, ГШ ЗС України та науково-дослідних установ.

Командування (начальник та керівники за напрямами) та штаб-квартира Командування майбутнього ЗС України (ШК КМЗСУ) мають бути штатними підрозділами та підпорядковуватися Головнокомандувачу ЗС України, вони є основою ефективного функціонування Командування.

Другий варіант організаційної структури КМ ЗС України наведено на рис. 3.

Обґрунтування та ключові елементи другого варіанта структури КМ ЗС України.

Основні складові та їхні завдання.

1. *Група стратегічного прогнозування та безпеки (ГСПБ)*

Завдання: аналіз та прогноз майбутніх загроз; формування сценаріїв розвитку збройних конфліктів; розроблення концепцій стримування та випереджувального реагування.

2. Група передових оборонних технологій (ГПОТ)

Завдання: координація розроблення та впровадження інноваційного озброєння; випробування автономних бойових систем, безпілотних систем, високоточних озброєнь; взаємодія з оборонною промисловістю для швидкої інтеграції нових технологій.

3. Група адаптації та інноваційного навчання (ГАІН)

Завдання: інтеграція новітніх технологій у систему бойової підготовки; підготовка командирів до ведення бойових дій із використанням новітніх підходів; використання симуляційного моделювання для навчання особового складу.

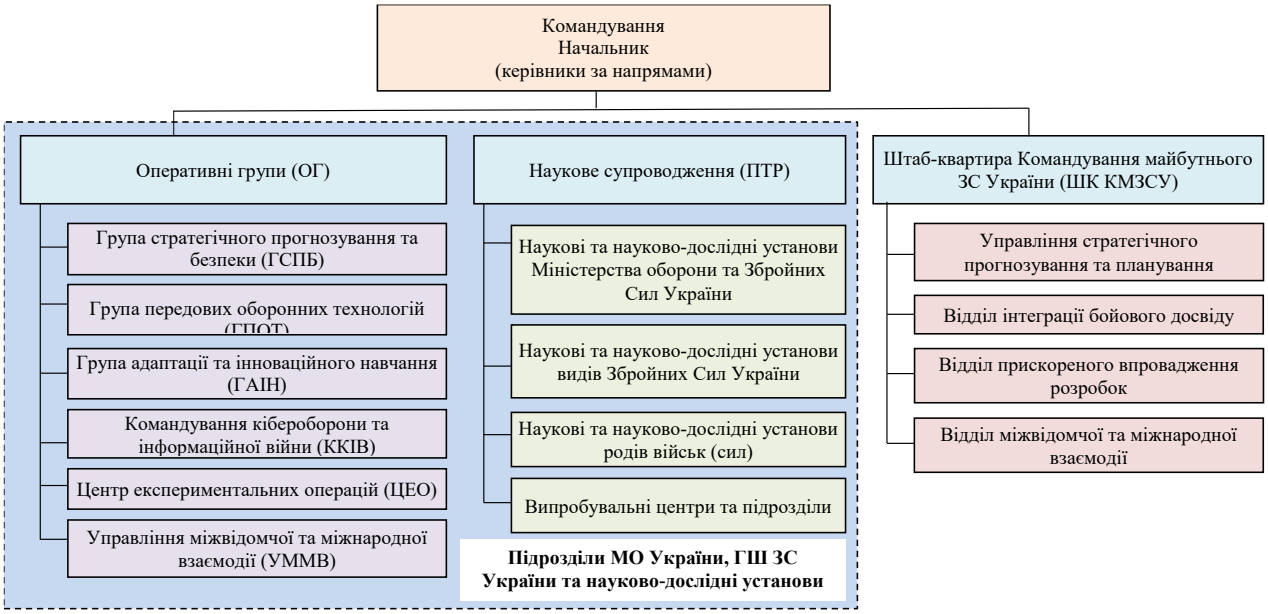

Рисунок 3. Схема організаційної структури Командування майбутнього ЗС України (Варіант 2)

4. Командування кібероборони та інформаційної війни (ККІВ)

Завдання: захист критично важливої інфраструктури від кібератак; ведення інформаційно-психологічних операцій; протидія ворожим розвідувальним системам, блокування комунікацій противника.

5. Центр експериментальних операцій (ЦЕО)

Завдання: випробування нових тактик та методів ведення війни; впровадження концепції мозаїчної війни, адаптивних бойових груп; аналіз бойового досвіду та його трансформація в нові підходи до ведення бойових дій.

6. Управління міжвідомчої та міжнародної взаємодії (УММВ)

Завдання: взаємодія з НАТО та міжнародними партнерами у сфері оборонних досліджень; координація програм технічного співробітництва та обміну передовими технологіями; стандартизація процесів та інтеграція України в глобальні оборонні ініціативи.

До загальних завдань КМ ЗС України належать:

Прогнозування майбутніх конфліктів та загроз, а саме:

аналіз глобальних і регіональних тенденцій у сфері безпеки;

виявлення потенційних сценаріїв воєнних конфліктів;

визначення нових форм та методів ведення війни, зокрема асиметричних і гібридних загроз;

Розвиток інноваційного озброєння та військових технологій, а саме:

координація досліджень у сфері автономних бойових систем, штучного інтелекту, роботизованих платформ;

впровадження новітніх систем озброєння: високоточних ракет, безпілотних систем, засобів РЕБ, гіперзвукової зброї;

тестування перспективних військових розробок;

Випереджувальне планування та адаптація військової стратегії, а саме:

розроблення нових доктрин і концепцій ведення бойових дій;

визначення ефективних підходів до ведення оборонних та наступальних операцій у війнах майбутнього;

інтеграція інноваційних рішень у бойову підготовку військ;

Формування багатовимірної оборони та підготовка до війни нового покоління, а саме:

координація між видами і родами військ у межах мультидоменних операцій;

розвиток мережево-центричних військових систем для забезпечення єдиної системи управління боєм;

використання інноваційних методів ведення інформаційної, кібервійни та електронного протиборства;

Створення ефективної системи стримування ворога, а саме:

впровадження концепції “зон відмови доступу” (A2/AD) для захисту території України;

розвиток потенціалу завдавання асиметричних ударів у відповідь на агресію;

вдосконалення механізмів інформаційно-психологічних операцій та стратегічних комунікацій.

Результати й обговорення

Сформуємо основні Пропозиції щодо створення Командування майбутнього у Збройних Силах України.

Україна сьогодні потенційно потребує створення такого аналогу, що інтегрує розвідку, технології, штучні системи управління зброєю та військами, а також технології кібервійни.

До основних завдань такого спеціалізованого військового дорадчого органу стратегічного рівня належать:

1. На рівні держави:

- передбачення майбутніх загроз та стратегічних змін у військовій сфері;
- підтримка та координація роботи оборонно-промислового комплексу під час розроблення інноваційних технологій;
- розвиток міжвідомчої та міжнародної кооперації у сфері оборонних досліджень тощо.

2. На рівні Збройних Сил України:

- розроблення та тестування нових концепцій бойового застосування новітньої зброї та частин (підрозділів);
- інтеграція новітніх технологій у військові операції;
- підготовка особового складу до ведення війни нового покоління;
- використання штучного інтелекту, автономних систем та кібероперацій;
- підвищення швидкості ухвалення рішень у бойовій обстановці.

Україна сьогодні веде асиметричну війну, і тому ключовими є інноваційні рішення, а саме:

масштабне використання безпілотних та автономних систем з нарощуванням технологій штучного інтелекту;

постійна кібер- та інформаційна війна як ключовий компонент оборони;

потужний розвиток далекобійного озброєння для асиметричного ураження противника;

наростаючий технологічний розвиток, орієнтований на швидку інтеграцію з арміями держав – членів НАТО;

Створення Командування майбутнього у ЗС України дозволить країні бути не тільки обороноздатною, а й здатною впливати на майбутні сценарії війни та глобальної безпеки шляхом передбачення війни з подальшим нарощуванням зусиль щодо її недопущення або мінімізації наслідків.

Висновок

Чому нині, в умовах російсько-української війни, що триває, така структура необхідна збройним силам та силам оборони Україні? Тому що безпосередньо війна є рушієм такої трансформації. Розкриємо основні переваги таких організаційних змін.

Фокус на перемозі у війні – структура враховує поточні загрози та необхідність швидкого реагування.

Технологічна перевага – Україна має розвивати асиметричні рішення: безпілотні системи, роботизовані системи, кібероперації, ППО.

Адаптація до постійної війни – система швидко змінюється відповідно до умов ведення бойових дій.

Прискорене впровадження інновацій – розробки швидко тестуються, інтегруються, масово виробляються та надходять у війська.

Інтеграція з міжнародними партнерами – координація з НАТО та союзниками для адаптації передових рішень.

Створення Командування майбутнього ЗС України дозволить Україні стати військовою державою нового покоління, яка не просто обороняється, а й активно диктує правила майбутньої війни.

Створення Командування майбутнього ЗС України – ключовий крок до випереджувального формування оборонної стратегії України. Його структура поєднує прогнозування загроз, розвиток передових оборонних технологій та їхнє впровадження у військову доктрину.

В умовах російсько-української війни, що триває, КМ ЗС України дасть можливість:

✓ випереджати ворога у технологічному розвитку;

✓ створювати ефективні механізми стримування та реагування;

✓ забезпечити адаптацію ЗС України до нових викликів і сценаріїв війни;

✓ формувати високотехнологічні та адаптивні збройні сили майбутнього.

Україна має всі передумови для побудови ефективної системи оборони, заснованої на випереджувальному стратегічному плануванні та інноваціях.

Командування майбутнього ЗС України стане ключовим елементом цієї трансформації.

Рекомендації

Матеріали статті можуть бути корисними керівникам стратегічного державного рівня, керівникам, командирам та начальникам органів військового управління, які здійснюють планування та прогнозування розвитку збройних сил та сил оборони України, а також держави в цілому. Результати статті можуть бути підґрунтям для проведення подальших досліджень за цим напрямом науковцями і дослідниками головних та центральних науково-дослідних установ Міністерства оборони України, а також цивільних установ, яких залучено до досліджень стратегічного розвитку держави у воєнній сфері.

Подяки

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів за тематикою статті.

Використані джерела

1. Gerras, S. J., & Wong, L. (2016). *Changing Minds in the Army: Why It's So Difficult and What to Do About It.* Strategic Studies Institute. https://press.armywarcollege.edu/monographs/346
2. *United States Army Futures Command*. *Army Futures Command Vision*. (2020). U.S. Army. https://armyfuturescommand.army.mil/about/vision
3. Бєлов, В. (2022). Випереджувальне оборонне планування: шлях до стримування агресора. *Оборонний вісник, 4*, 12–21. https://www.defensebulletin.ua/issue4
4. Коваль, В., & Семененко, О. (2023). Ірраціональні війни в контексті сучасної світової геополітичної обстановки: український аспект. *Military Science Journal, 1* (1), 14–32. https://doi.org/10.62524/msj.2023.1.1.02
5. Hooker, R. D. (2020). *The Future of Warfare: Back to the Future. National Defense University*. https://ndupress.ndu.edu/Publications/Books/the-future-of-warfare/
6. Horowitz, M. C. (2021). Innovation and the Future of War. *Texas National Security Review, 4* (3), 32–49. https://doi.org/10.26153/tsw/15100
7. Семененко, О. М. (2024). Мультидоменна операція – сучасний погляд на адаптацію форм і способів воєнних дій до трансформації середовища викликів та загроз. *Military Science Journal, 2* (1), 12–23. https://doi.org/10.62524/msj.2024.2.1.02
8. Чмут, М. (2023). Тактична революція: безпілотні системи та асиметрична перевага. *Оборонний дайджест, 7*, 24–32. https://www.defensedigest.org.ua/issue7
9. Freedberg, S. J. (2019). *Army Futures Command: Experimentation for a New Era. Breaking Defense.* https://breakingdefense.com/2019/10/army-futures-command
10. Krepinevich, A. (2021). *The Origins and Evolution of the U.S. Army's Multi-Domain Operations Concept. Center for Strategic and Budgetary Assessments.* https://csbaonline.org/research/publications/multi-domain-operations
11. Крищенко, О. (2023). Перспективи створення стратегічного органу прогнозування у ЗС України. *Науковий вісник МО України, 2*, 44–55. https://www.defensescience.gov.ua/issue2
12. Work, R., & Brimley, S. (2014). *20YY: Preparing for War in the Robotic Age. Center for a New American Security*. https://www.cnas.org/publications/reports/20yy-preparing-for-war-in-the-robotic-age
13. Semenenko, O., Dobrovolskyi, Y., Taran, O., & Petrenko, S. (2023). Development of the system of scientific, technical, and military cooperation in the formation and implementation

of state defense policy. *Journal of Defense Resources Management*, *14* (1), 45–52. https://www.jodrm.eu/issues/Volume14_issue1/05_Semenenko.pdf
14. Semenenko, O., Boyko, R., Vodchyts, O., & Dobrovolskyi, Y. (2017). Methodological aspects of military-economic support for state defense capability: theory and practice. *Economics of Development*, *16* (2), 165–175. https://doi.org/10.21511/ed.16(2).2017.02
15. UK Ministry of Defence. (2021). *Future Soldier Guide: Integrated Operating Concept 2025*. https://www.gov.uk/government/publications/future-soldier-guide
16. Мальований, А. (2023). Інноваційні підходи до розвитку Сил оборони: уроки війни з РФ. *Військова стратегія*, *3*, 19–30. https://milstrategy.gov.ua/issue3
17. Singer, P. W. (2020). *Burn-In: A Novel of the Real Robotic Revolution*. Houghton Mifflin Harcourt.
18. Gerstein, D. M. (2021). Future War and the Defence of Europe. *Journal of Military Affairs*, *15* (2), 87–99. https://www.militaryaffairsjournal.org/issue15-2
19. Дрозд, В. (2023). Формування Сил безпілотних систем: досвід України та виклики майбутнього. *Національна оборона*, № 12, С. 5–18. URL: https://www.nationaldefense.ua/issue12
20. Allen, G. (2021). *Understanding AI and the Future of War*. *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. https://www.csis.org/analysis/understanding-ai-and-future-war
21. Maj. Gen. J. W. Davis. (2022). U.S. Army Futures Command: Delivering the Future Force. *Military Review*, Jan.–Feb., 34–42. https://www.armyupress.army.mil/Military-Review/Archives/English-Edition
22. Клименко, Я. (2022). Проблеми інтеграції інновацій у військове планування ЗСУ. *Збірник НДЦ ЗС України*, *1* (34), 57–63. https://defensecenter.mil.gov.ua/journal/issue34
23. NATO ACT. (2020). *Warfare Development Agenda 2040*. Allied Command Transformation. https://www.act.nato.int/publications
24. Morris, L. (2023). Military Innovation in the Age of AI. *Defense Tech Review*, *12* (1), 44–59. https://doi.org/10.1126/dtr.120144
25. Бутусов, Ю. (2023). Дрони, ШІ та мережево-центрична війна: перспективи для України. *Цензор. НЕТ*. https://censor.net/ua/resonance/3464572
26. Esper, M. T. (2022). *A Sacred Oath: Memoirs of a Secretary of Defense During Extraordinary Times*. Harper Books.
27. Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA). (2021). *AI Next Campaign Overview*. https://www.darpa.mil/work-with-us/ai-next-campaign
28. Ігнатов, С. (2023). Майбутнє війни: як ЗСУ мають трансформуватися. *Сила і стратегія*, *6*, 11–20. https://powerstrategy.org/issue6
29. Brown, M. (2020). *Preparing for the Future Fight: The Role of Strategic Foresight*. *RAND Corporation*. https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA301-1.html